

وَمَا خَلَقْنَا الْجِنَّ وَالْإِنْسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونَا

سیر سجده فرو می برم و منت آیزد جهان خود بر می دارم

انتصاف

خسعت نهاده شروت و شنگاه جناب را کشتی لال و سبزه دارا که بر کوه خنجر

در مطبع ایردوسی لاہور با تمام مشی صاحب القیام طبع شد

ایخداوند انجسم و افلاک روشن از نور تست در عالم ز دیشوق نسیم فضالت خاکیان را تو مرحمت کرد گر و کلفت ز روی ماستی عقل بے عقل از حقیقت تو وصف ذات تو کی کند تحریر	ماکت آبی با و آتش و خاک از سمک تا مقام اوج سماک گل بطن چمن گریبان چاک عقل و هوش و طبع در یک خاک ناپاک را تو کردی پاک عاجز از درک ذات تو اورا هنرمی خاکسار و خجل ناک

درست از عقل و فکر بر نیست
در قیاس و خیال افزونست

ای فرازنده سپهر برین صلح کارخانه دینیا گرچه از بندگان گنه بین تو کنی شاد خاطر ناشاد گرمان را تو از بهایت خویش کنی از لطف خاکساران را	و بی فروزنده چراغ زمین نقش بندگار خانه دین نشوی زان گناه چمن بچمن غم کنی و دور از دل غمگین ره نمایی براه صدق و یقین تو ز فرش زمین بعرض قرین

ابتدای ظهور حبله طریق	انتهای جمیع ملت و دین
دزده را چون بهر نوازی نیتر چرخ چارمین سازی	
فضل و لطف خدایم بپاوی هر گل و خار ابر رحمت او از شفاخانه اش همی جویند بجز این بنده ضعیف و نحیف رفت و رجعت آنکه طاعت حق شده خلاص از غم مصیبت دهر شنا و باش ایچوان بیاد خدا	بیکران سجد است بی پایان بار و از فضل عام خود دیکان در دستان در و دول دان هست مقبول در گه نیر دان کرد و دیده گهر افشان یافت آخر راهی از زندان در غم زربش سرگردان
فکر دنیائی و دین کن از دل و تا بد رگه حق شوی منظور	
هر کس بیخ موس ز دل مکن باش مانند آب در دین شل و دو و یک مباش همچنان	خاطرش در جهان نه کس شکند که به پستی همیشه موج زند که به بالا زیست میل کند

بندگی کن که باشدت در دست	از عبادت بر و زحمت سرزند
نیست غایب هر آنکه در دنیا	وام دولت بگرد و خویش تن
گر کنی ترک حرص دنیا را	کس به پیش تو یک نفس نهند
گر خودی را کنی ز خاطر دور	برده فرق از تو بر خند

محقق یقین کن که گدول

و حدت حق شو و ترا حاصل

ای سپهر غم جهان دار	دور باشی ز در که باری
صفت حق بدین درین عالم	تا از آن روی سوی حق آری
آنچه می بینی اندرین دنیا	جمله از قدرتش چو پست آری
غیر حق کس نیایدت در چشم	سوی وحدت رسی ز بیک آری
ذات حق را بدین تو در هر چیز	باش مشغول در نیکو آری
گر برین نوع حق شاس شوی	حق بجوید ترا بدید آری
دور دار و ترا خدا هر دم	از دل آزاری و جگر آری

این جهان منظر جهاندار است

وصف او نبوده را منراو است

بنده کوه خدا سبب بین باشد که همه چیز در میان جعبان در همه چیز قدرتش بسیند ز انظار سبب زمانه و حال روح او سیر آسمان بکند از فریب جهان کند پیوسته غیر از وصف حق نگویید	هر زمانش بدل یقین باشد جلوه بنده آفرین باشد باشد او دور یا قرین باشد گاه خورم گاه خیرین باشد تن او گرچه بر زمین باشد خالی از برنج و بغض و کین باشد بر چنین بنده آفرین باشد
وصف حق هر کس که کرد ادا	گشت امیدوار فضل خدا
داد و بسا کنان عرشین	حاکم حاکمان عرشین

ارشان را طریق دین مبین	از ره وصل خویش نباید
	و آتش از جسم و جوهر است بر منظرش جن و انس و جور و پر
آفریننده زمین و زمان گل ز باران رحمتش خندان بعض بجان و بعض صاحب جان حاضر و ناظر از نظر پنهان در قیاس و خیال و وهم و گمان زیر فرمان فرشته دانان جمله مظهر و موهب زین و زمان	سنان خلق و مالک و دوان ابر گریان ز رعب صولت و آفریده است در جهان هر چیز صنعتش ظاهر است در عالم و آتش از عقل و فکر و فهم بران تابع حکم اوست جن و پریان هر زمان سمرگون بنجاک دیش
	هندیابرد و چپین یزدان از ره عجبش باش سجده کنان
بر ره حق چه انجی آئے گرد و افزون بچشم بنیائے دور کن از دولت خود آرا	ایکه باهوش و عقل و دانائی اگر نمی سهر برین ره پر نور پاک کن خاطر از گناه و خطا

چاک کن جامہ دوستی از تن سرفدا کن براہ طاعت حق نشو طاعت از تو در پی گر خفی سرطاعت ندان	ور برت کن قبای کیا سئے چند درد ہر گرم سودا سئے بندگی کن بوقت بڑا سئے در مظلوم و زود بخشا سئے
عجبر کن سربہ بنجاک مجھو سرنگون شو بحضرت محبوبو	
ذات حق را ہمیشہ می گویم روز و شب از قدم مگر وقیا خطا اعمال و نامہ کردار در ناخوانی خدای کریم در چین زار گلشن توحید از زمانیکہ نیک و بد انهم کہ نویسم ثنائے ایزد پاک	وحدہ لا شریک می گویم در رہ وصف حق ہی پویم من بآباد دیدہ می شویم گشت پید از بان زہر پویم غنیہ ناشکستہ سے پویم اوقفا دست در ول این خم وصف اور در شب بدل گویم
نام نامیش سبز زبان دارم من بدین ذکر تر زبان دارم	
پیش من ز اہ فقیہ سراہ ہمراہ او یکے اسی سراہ	

گفت ز اید بمن که ای بخت	هر چه در ره بس سپرد
میدهم در گنجه بر باد	در گنجه هم از آن حقیر آمد
می نداند که حمد این د پاک	از همه چیز دلپذیر آمد
هر که یاد خدا کند در دل	در نظر مرد بے نظیر آمد
هر که سایل بدرگه حق بشد	یافت زو هر چه در ضمیر آمد
در غم و رنج نبده خود را	حق مددگار و دستگیر آمد

یا د خالق بدل کن مردم

یا د حق کن مدار از کس غم

ز ابدی در میان هندستان	در دیار یک بو و چون بستان
طاعت حق بظاہری میکرد	باطنش پر ز حیله دستان
گرد خود آتشی ز بهیرم خشک	کرد روشن میان تابستان
صبح تا شام بنده گی میکرد	وقت شب خور و باد و چنان
مستجاب دیندار و در	برداور ابد رگه سلطان
گشت از باد خوف آن ز اید	مثل بید سبک بنجد لزان
ایکه از بهیت شد ^{بلا} دنیا	میشوی همچو کو و کان گریان

چون نیدیشی از خدای قدير	
که بگردارهای تست بصير	
باشی ای جان من گدای شاه نزد هیچ سود ز نیت جاه راه جنت ترا بود کوتاه خویش را دان مثال خس کاه سر بلندای سپهر شوی چون ماه بندگی با هنر از ناله و آه بجهان در گنه مشو گمراه	هست از باطن تو حق آگاه باطنت اربو در عصیان باطن و ظاهرت بود در صف خالی از جرم و پر ز طاعت مثل غاشاک گر شوی با چیر روز و شب کن بدر گزین بجده بر آستان خالق کن
گر تضرع کنی برین درگاه مثل اخلاک باشدت خجگاه	
میکند حق و را بهشت عطا روز و شب ای سپهر بهشت و قضا نبود کس درین جهان بهمتا که نه در دست رسد ز جور و جفا	هر که سپهر داز گناه خطا طاعت کردگار باید کرد بخداوندیم سمان زمین هست عاشقانه کن در دوا

که دهندت بچرخ چارم جا خاطرت کن ز نقش غیر صفا همند یا کن تو فستد عمر فدا	پیش محبوب بزمین خاک وصل محبوب گردل خواهی بر رخ روشن و درخشانش
گردلت در دوی شود محبوب دور تر از تو گر دو آن محبوب	
چند باشی دینجبان نالان از پی ملک و مال و حشمت نشان در د دنیا را را بکن دمان خاطر خویش پاک از عصیان طا عیش و روز و شبستان جهان خلق را تنگ می کند دوران بنده را دور دارد از نزدیکان	ای دل از اربده نادان تا بکی فکر و در دوسوز و گداز دور کن این هوس ز خاطر زود دار پیوسته بر امید بخت کن نباید خالق دنیا در بهر او هوس ز سر تا پا گردش روزگار نهجبار
یاری بنده گیرد انکند بنده سروریش فدای انکند	
سر نه بر ره خدای قدیر	ای پنهان صاحب تدبیر

تکیه بر عقل کردنت فضول بر رضای خدای عزوجل دیده بکشا و بنویس حق کن رو رو مگرد از غبار فاجده دیده خویش از دوستی بردو بندگی از فقر می زیند	عاقلان قائلند بر تقدیر از ره عقل و عیش حرف گیر در هوای حبس باش باش آسخته چو شک و شیر باش در دهر چون فقیر حقیر نمکند بندگی ایس کبیر
	بندگی بشیه گدایان است بندگی از ایس شایان است
بندگی هست کار صاحب دل غیر از حق گفتن تا کسی از خدا جز خدا طلب نکند دولت دنیوی نخواهد هیچ از خودی و دوی کند بغیر در ریاضت گرمی و حق طلبی از رضای خدا نه بچند	روزد و شب بندگی کند فاعل نشو و خطه زحق عناف تا ز دنیا شود و بحق و اصل ورنه ماند مثال خس و رگل نصف گام در ره باطل نشود تا دم سپین کاہل دارد این شیوه عارف کامل

	آنکه این گونه بندگی بکند لطف حق سایه بر سرش افکند	
شیوه عارف خدا این است این بود بندگی و این دین است اندرین ره هزار تمکین است گفتگویم مثال آمین است با من بند غصه و کین است خار در سینه بر جبین چین است ذکر حق صد هزار ترنمین است		بندگی کار اهل تلقین است غیر زین جمله نکته باطل این بود راه حق شناس حق شناسان و نیکو دان خود پرستان و دشمن خویان را زین سخن هر تنک مضامین است لیکن این جنب دبت می
	پند از بهر ناقصان است این تحفه از بهر کاملان است این	
بندگی نامه ام چه موزون است عین توصیف جمله مضمون است در و لم شوق حمد افزون است رنگ رخسار ما در گون است		برزبانم چه ذکر بیچون است لفظ لفظ است از فصیح و بید از زمانیکه گشته ام بالغ لیکن از ریج و فکر و دنیا

می کشد نفس من مرا حجبم دو رنگارم همی کشد از حق لطف ایند و چون تکیه گاه است	شکوه ام از زمانه دودست اینهمه بیج و تاب گردون است پاک ز اندیشه جان مخزون است
یا اکی کجاست چه میجویم چه می گفتم و چه میگویم	
هنر یاخت شودین گرد آب اندین بحر و خیال سخن از پیسیم و زنباش ایجان سوی حق کن رجوع خاطر خوش از صبح تعارف یزدان غیر از وصف و حمد حق برکش نهد جز ثنائی حق چیزی	از خطر ماسه آن مشو بیاب همچو غواص شود لیر و آب و جهان بقیرار چون سیلاب بگذر از حرص و فکر و هشتاب نوش کن عارفانه جام شراب از خیال و گرد بدیده نقاب بوی خوش در دماغ مثل گلاب
در گلاب گل است بوئی خدا روئی این گلشن است سوئی خدا	
برگ نبرو گیاه و گل یا خار	میکند خنبلند را اظهار

با دص صر خزان و فضل بخار جمله حیوان و انس و غنچه جان است خرقیل و شیر و ماهی و مار جمله نیک بد و صغار و کبار انجم و آسمان و لیل و نهار یک کس نیست آگاه از هرا	نخل هر قسم و میوه هر نوع آتش و آب و خاک و هوا مرغ و سحر و طیور و دایم و خوش جن و دیو و فرشته حور و پری زهره و مشتری بنده و خورشید میدهند این نشان همه از حق
در جهان غیر حق تو هیچ مبین این بود اصل جمله مذمومین	
منصب عارفان همین باشد کن که میل تو سوی دین باشد تا که فارغ ز آن و این باشد تا که چشمت خدای مبین باشد که از آن خوش دلترین باشد در حقیقت که دل گزین باشد تا بداند ارباب قرین باشد	دین مردان نیکانین باشد بندگی بر طریق ملت خویش خاطرت کن به بندگی مشغول روز و شب صرف کن بطاعت بعد از آن میل وصل خالق کن ترک کن جاده منجبار و بیا غرق در بحر عشق جانان شو

در نگاه عشق در اعلیٰ باش عشق حق برگزین باطن فاش	
باشند از عشق این ترا حاصل عشق از شرع میشود پید عارفانند محو در عشق عمو در طاعتش کنند بسر دل بر عارف است خانه حق در دل خود پرستش خالق همچو سعدی کند جهان را ترک	که شوی در سریم حق و اصل عارفان راست عشق حق منزل گشته در ستر معرفت عاقل لیک هر وقت از گناه خجل سجد و در پیران پی جا بل سکندر و عارف کامل نهند بر حیات دنیا دل
هنذا از فریب و دام جهان و دور تر شو بظاہر و بطن	
از پل حیل و فریب گذر شاعران ز نایبین برده از جبر علم ریج بسی سعدی و انوری و فردوسی	و دست از انار و برتر بوده اند از تو بیشتر رهبر موز و دف و کمر شعر خون جگر گنجوی تا نسیم هنر پرور

نامور و آشنایانند تا محشر خلعت نیک نیکوئی در پر که شوی نزد و زان بلندتر	اینجه وصف و حمد حق گفتند یافتن از شناسه این دهاک پوشم از وصف حق می بپوش
	منصب و علم شد ترا حاصل بند یا کن سپاس از ته دل
بنده را هست واجب و زیبا شکر نعمای حضرت سر عفو سازد حقش گناه خطا برده عاقبت نه خور و جفا کرد و آخر حصول قرب خدایا وارسید از بلائی حرص و هوا نکن بر و بس بهل عقل و عیا	شکر انعام خالق دینا عاقلان بر و زو شپال گویند هر که در دل سپاس حق گوید هر که در بندگی کند شکرش مال و دولت فزون شود او انگه پیوسته شکر نردان کرد بنده کو سپاس حق بکند
	شکر حق است واجب و شایان هر چه افزونست از حد و پایان
می نگیند بحیط امکان	شکر انعام خالق دو جهان

شکر حق از زبان اہل خرد	نشود و تمام سپریان
و حضورش بناس نعمت	کی او اگر دو ارض نادان
کبیتم من کہ شکر حق گویم	عرشیان خاص عاجزان
منکہ در قلت بضاعت علم	نیت کس نایم ہندستان
نہد گیش نکردہ ام یک دم	ماندہ در فکر مال سرگردان
یک امید و افضل حقم	کہ خیرین نیت بندہ را دران

یا الہی بخش عصیانم
یا امید از دست مگردانم

اکہ سہرت شد بنا دانی	در ہوا و ہوس پریشانے
زندگی میکنے با سایش	روز و شب ز مانہ فانی
گشتہ مشغول ز بیت تن	غافل از بندگی ہمی مانے
میکنی دایا درین عالم	جرم و عصیان ز نفس شیطانی
در خیال جال معشوقان	توین بے لگام میرانے
شدی عاشق برومی چنانکہ	حرفے از یاد حق منہوانے
خانے چون ز خالق گشتی	ز و اہل قیاس میوانے

آفریننده د و عالم را یاد کن روز و شب و این دنیا	
که رخت سیوی حق نمی آرد که کند خدش بدله ارس بلیاس و خورش کند یار و ادب این جسم و جان بشیاد کردید از راه غمخوار صاحب خود اگر نه پندار بر چنین مایه نگوشار	خویش را در جهان چه پندار بنده زایش خواجه آن زیند بنده را خواجه با درم بخرد آفریده است حق ترا از خاک آفرینش ز بهر عافیت ایچنین ایند واکرم بین را حیف باشد که گویمت انسان
یاد ایند بکن جوانان در نه چون خرگل فرومان	
در ره حق شدند گوشه نشین خاطر خویش دشمن خیرین بهر مقصود خویش چین چین ره ندادند در دل حق بین	عارفان زمانه بشین طاعت حق سبحان و دل گرد شدند از کسی دمی تحجبان شهرت دشمن و حرص دنیا را

اول از ابر بر زمین بودند چون برین لوح روز شکوه که نشان کردگار عزوجل	از روی عاجزی مسجد همین طاعت حق بر پرستش برین نامور تا ابد بر روی زمین
بنده گان را از طاعت یزدان نام نامی شود میان جهان	
نام نامی جو در جهان خواست در ره حق پرستی و طاعت همچو مردان کار و شنبه و زر فکر روز حساب کن آن پیش روز و شب خوف می باران در خیال طاعت یزدان در هوا و هوس هیچ دولت	برتر از شان و شوکت شاه باش نامی ز ماه تا ماه اندین کار کن نه کوتا باشد که بجاک عدم شوی رسد که رسد بر سر دنیا گاه دور کن اسیر و گریه ترک کن ساز مالی و جاسه
از عبادت شود گناه معاف خاطرت همچو شیشه گردد صاف	
در عبادت همیشه مشغول	که شوی در نگاه حق مقبول

روز و شب در عبادتش کن	ورد و نایش همیشه کن معمول
در جهان از فریب کن پرین	نیز از سکار با سست معمول
کن خد را ز دور و غ و کبر و حسد	تا نباشی ز دور گمش مغول
خوف حق دارد بر دولت هر دم	در گناه و خطا مشغول
ظلم هرگز نکن بخلاق خدا	تا نباشی پیش حق منحل
گر برین بندگار بند شوی	در جناب خدا شوی مقبول

کن افعال بد ز هر دم
از ره راستی پیش قدم

راستی پیشه باش در دنیا	خاطرت کن شکی ز حرص و هوا
باش قانع بد آنچه حق داد	میل کن سوی علم و فهم و ذکا
در راه راست عاجزی شو فرد	بست شو به سچو خاک در دنیا
در ره نیک بیفتی هر دم	باش شهو را سچو اسل صفا
عدل وجود و کرم میان جهان	کن که بر عاقل است آن زیبا
صبر کن خستیار و هیچ مرغ	گر کند با تو کس فریب و دغا
گر شوی بر چنین صفت موصوف	شوی از خدا حق خلق جدا

بندگی با طریقه نیکان

کردم از بهر تو نظم بیان

کارم اکنون بین جهان کردم
را از خود بر بهشت بیان کردم
نامه خویش در قشاکم
مشتبه در همه جهان کردم
خوشنما همچو بوستان کردم
نظم و پارسی زبان کردم
جله را فارغ از خزان کردم

سحر طاعت چه خوش فایان کردم
گفته ام نسخه های نادر چپ
در فن هندسه با نگریزی
هشت نسخه ریاضی و کپاس
نهین نسخه در نصیحت خلق
خوب زشت زمانه دون
دشمن نسخه هست این نامه

و درین بند اینچه لاف کردم

وامی بر خود دم گزاف کردم

خویش را همچو ان بلک سخن
کاخرت کرد در جهان دشمن
از زودسیم کرد پروا من
حامدات واد بهر زینت تن

هندیالات علم خویش من
شکر کن کردگار عالم را
منصب عقل و علم داد ترا
از دینی و تاسم و دیبا

ملاذات صفت
میشود در بیان
مرا در آنکه
نیزان پارسی نظم
ملاذات صفت
میشود در بیان
مرا در آنکه
نیزان پارسی نظم

ایک جو نیک نام نیک سن بگر و جان و نور و کید و سن کو د از آفت جهان این	هم زن و دختر و پسر و دوست فرخ اطار لاله سید و ارم جله را ایز و جیم و کریم
شکر این بے شمار نعمت که شود در تمام عمر ادا	
و یک از تست جمله جاہ و جلال ہست حاصل ہیشہ قریب ہست فروز و ہم فکر و خیال کی او اگر دوار کنیا لال کن بر اسرار خوش مال مال عفو کن بر م عاصی حال دشمنانم مکن بہ مال	انچہ او نہ ملک مال و منال عرش البشکر رحمت تو نشان اسباب نعمت تو شکر چندین ہزار ہست خلص رحم کن جسم بر من عاجز کن قبول این و بیکر و بیبا نامہ ام شہر بد بیا کن
یار باین نامہ را تو نامی کن نام مندی بدہ گرامی کن	
کہ بر دست مصفا د از حد	شکر شائستہ کریم احمد

۵۰
بہرین

۵۱
بہرین

۵۲
بہرین

محضر نامه امم مجسم رسید الله اندک بجای زمین آید نامه خام هندی بی علم حد و قیست نای او نیست مال ختمش بدان تو از هجر عیسوی سال از هزار افزون	مخاص در ذکر بادشاه ابد کلمه طاعت خدا را رسد نیت در ذکر بندگی اسجد دو صد و دویست و نوزده پنج و هشتاد و هشتاد و هشتاد اشتهد شصت و نه بدان

در روز پنجشنبه

در روز پنجشنبه

ختم گردید نامه امم اکنون شکر آن کن قبول ای چون خاتم الطبع

الحمد لله انت کتب چهارم این مجموعه کتب بی ان اسم هندی بندگی بادشاه امم که پیش از این
ای کتاب بجا کمال سی جنب علی القاضی نازک خیال مصنف این کتاب و سجاد کربنیا
صاحب این کتاب که خود را هور و دین به با سنین شگفت پر از انطباع پوشیده نظر خاص عام گردید
لیکن فی الحال بی نگام طبع چهارم مصنف شیرین مثال بر کتاب نظر ثانی فرمود و با صلاح سبقت
بخشیده که شاید این کتاب را طبع اندک فیض نام و فایده مالا کلام حاصل گردید الله موفق و مستعید
قطعه تاریخ از این طبع مصنف این کتاب نازک خیال ضایع بدو کربنیا صاحب این کتاب که خود را هور و دین به با سنین شگفت پر از انطباع پوشیده نظر خاص عام گردید

بجین صورت در گمین بنام بنی گمی شکست عجب بی طرز رنگین بندگی هم گمراه در دنیا و در دین گمی بلند آوازش از هند تا چین بندگی منور گشت در هر خشم حق بنی گمی ۱۲۹۵ بگو بار چهارم طبع گشت این بندگی	چو شد بار چهارم جلوه گردیده عالم بنای افرا بکام جان بر اهل بن گمی بشهره طریقت فی الحقیقت اسیر آمد باطراف جهان هر جا بار بار افضل اسیر از حد افغمی ذافوار خدا بینی بسال طبع این طبع چهارم طره تر شد
مشترک این نامه عنبر شامه چار بار بندگی نامه عالم فیض نامه چار بار وقت تیریش گم بر اید خام چار بار شاه کلیمه نو پوشید خام چار بار صرف کرد و نهدی علامه خام چار بار	شکر انیز دراکشد و چار اطراف کرد جاری از مضامین بنا فرای چار بار از انطباعش گشت کاخ فشان تازه زیور چار بار این دل را تبدیل کرد زور طبع و زور در طبع انان در گم
سال طبع طره سر و نشی طبع گمی ۱۲۹۵ گفت شد طبع این بزرگ نام چار بار	تست با نجر

४२१४
१०

८११५०१२५

This book was taken from the Library
on the date last stamped. A fine of
1 anna will be charged for each day
the book is kept over time.

५१२

19
10/15/1914

10

11

12

Date	No.	Date

Extract from the
**RULES of the
LYTTON LIBRARY,
MUSLIM UNIVERSITY,
ALIGARH.**

The under mentioned shall be eligible to take books from the Library—
A. Members of the University teaching staff, including the Librarian.
B. Students of the University.
C. Other persons, whether connected with the University or not, who have obtained special permission of the Vice-Chancellor on deposit of the fee.

1. The maximum number of books that may be borrowed at any one time is—
in A & B 2
in C 10
in D 10
in E 10
in F 10
in G 10
in H 10
in I 10
in J 10
in K 10
in L 10
in M 10
in N 10
in O 10
in P 10
in Q 10
in R 10
in S 10
in T 10
in U 10
in V 10
in W 10
in X 10
in Y 10
in Z 10

2. Books may be retained for one month only by any of the borrowers must either be replaced or the price paid for. In case a book belongs to a set or series and a single volume is not procurable the whole set or series must be replaced.